

บทที่ 4

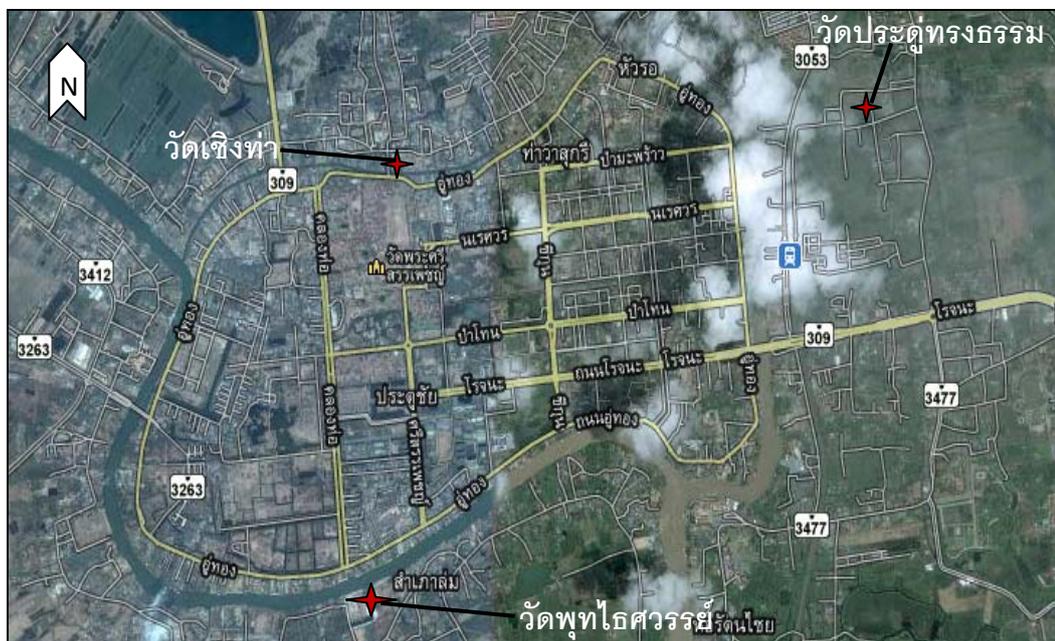
พื้นที่ศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เลือกพื้นที่ศึกษาในโบราณสถาน 3 แห่งในตำแหน่งรอบเกาะเมือง (ภาพที่ 4.1) คือ วิหาร วัดประดู่ทรงธรรม ศาลาการเปรียญ วัดเชิงท่า และ ตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทไธศวรรย์

ซึ่งเหตุผลที่เลือกพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากเป็นโบราณสถานที่สำคัญที่ขึ้นทะเบียนโบราณสถานของชาติ อีกทั้งยังมีสภาพจิตรกรรมฝาผนังในยุคสมัยที่ใกล้เคียงกัน ตัวอาคารตั้งอยู่บริเวณใกล้แหล่งน้ำที่มีขนาดแตกต่างกัน

ภาพที่ 4.1

ภาพดาวเทียมไม่ระบุมาตราส่วนแสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 แห่ง

ที่มา : Google Thailand (2554)

4.1 วิหาร วัดประดู่ทรงธรรม

วัดประดู่ทรงธรรม ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลไผ่ลิง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในเขตเมืองเก่าอยุธยาทางทิศตะวันออกเฉียงของเกาะเมือง(ภาพที่ 4.2) ภูมิประเทศโดยรอบทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ด้านทิศตะวันตกมีคูน้ำขนาดเล็ก ที่เชื่อมแม่น้ำป่าสักสายใหม่เข้ามาภายในวัดจนถึงเขตพุทธาวาสเดิมเรียกว่า คลองประดู่ ปัจจุบันมีสภาพตื้นเขินมาก น้ำในคูดังกล่าวใช้การไม่ได้ ในแผนที่อยู่ของฉบับพระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์) ได้กล่าวถึงบริเวณที่ตั้งวัดประดู่ทรงธรรมว่าเดิมมี 2 วัดอยู่ติดกัน คือวัดประดู่และวัดโรงธรรม ซึ่งนำชื่อของทั้งสองวัดมารวมกัน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 พระราชทานนามว่าวัดประดู่ทรงธรรม (สถาบันอยุธยาศึกษา, 2552)

ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 ได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ โดยพระยาโบราณราชธานินทร์สั่งให้ช่างคัดลอกภาพจิตรกรรมฝาผนังจากวัดยม ลงสมุดข่อย และนำมาเขียนลงในวิหารวัดประดู่ทรงธรรมเป็นภาพเรื่อง ไตรภูมิ เทพชุมนุม พุทธประวัติทศชาติชาดก ขบวนช้าง ภาพการละเล่น และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน อุโบสถตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก เป็นฝีมือช่างอยุธยาตอนปลาย บัวที่ฐานอุโบสถทำเป็นบัวที่มีแข้งสิงห์รองรับสลัปเป็นช่วงๆ ไม่ทำยาวตลอดน่าจะเลียนแบบมาจากวัดกุฎีดาว ซึ่งปัจจุบันได้ถูกทางวัดเทปูนทับแข้งสิงห์ที่เป็นฐานหมดแล้วไม่มีร่องรอยเหลือให้เห็นเลย ตัวอุโบสถหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีประตูทางเข้าเพียงด้านเดียว ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยปิดทอง อุโบสถหลังนี้มีลักษณะที่เรียกว่าแบบมหาอุด หน้าบันอุโบสถทำเป็นลายเครือเถาประดับกระจก

วิหารอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของอุโบสถ เป็นวิหารที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ภายในมีภาพเขียนมีประตูทางเข้า ทั้งทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ทั้งสองด้านมีประตูทางเข้าด้านละ 2 บาน บนบานประตูมีร่องรอยของการเขียนภาพลงบนบานประตู แต่ปัจจุบันลบเลือนหมดแล้ว สันนิษฐานว่าวิหารเดิมน่าจะสร้างในสมัยอยุธยา เนื่องจากฐานชุกชีที่มีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่นั้นเป็นแบบอยุธยา นอกจากนี้ฐานของวิหารด้านนอกมีลวดบัว และได้ลวดยังมีแข้งสิงห์สลัปคล้ายเหมือนกันกับอุโบสถ สมัยในรัชกาลที่ 4 มีการปฏิสังขรณ์ เครื่องบน และต่อเป็นพาไลยื่นออกมา ภาพเขียนภายในวิหารน่าจะเป็นภาพที่เขียนมาตั้งแต่สมัยอยุธยา และได้มาปฏิสังขรณ์ใหม่ในรัชกาลที่ 4 ที่เข้าใจเช่นนี้เนื่องจากภาพขบวนต่างๆ มีบางอย่างคล้ายคลึงกับภาพจิตรกรรม ที่วัดยมรายละเอียดของขบวนแห่ที่ว่าคล้ายของวัดยมนั้น

เช่น ฉัตร รูปร่างของฉัตร บางคันทึ่มีลายตรงระบายคล้ายรวงผึ้งซึ่งเหมือนกัน รูปหมวกหนังของทหารบางกองก็คล้ายหมวกในขบวนทัพที่วัดยม ซึ่งของเดิมนั้นน่าจะมีอยู่ในรัชกาลที่ 5 เพียงแต่มาปฏิสังขรณ์แล้วดัดแปลงไปบ้าง ปัจจุบันอุโบสถวัดยมของเก่าถูกรื้อ ส่วนภาพจิตรกรรมได้รับการคัดลอกไว้ และสมุดเล่มที่คัดลอกภาพเก็บรักษาอยู่ที่หอสมุดแห่งชาติ ที่ผนังด้านหน้าพระประธาน มีแผ่นจารึกบอกศักราชที่ได้ปฏิสังขรณ์วัดนี้ว่า สร้างเมื่อ พ.ศ. 2405 โดยกรมพระพิทักษ์เทเวศร์ และพระพุทธรูป พระประธานภายในวิหารเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยลงรักปิดทอง 3 องค์ ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีเดียวกัน

พระเจดีย์บรมธาตุ อยู่ระหว่างอุโบสถและวิหาร เป็นเจดีย์ย่อมุมตั้งบนฐานทักษิณสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ มีบันไดทางขึ้นด้านทิศตะวันตก รวบบันไดทำเป็นพญานาค บนลานทักษิณประดิษฐานพระเจดีย์ย่อมุม 1 องค์ ส่วนยอดของเจดีย์ทำเป็นฉัตร 5 ชั้น ครอบทับอยู่ ปัจจุบันส่วนยอดชำรุดแล้ว ทางด้านทิศตะวันตกขององค์เจดีย์ตรงกันกับบันไดทางขึ้นบนลานทักษิณมีแผ่นจารึกหินอ่อนเขียนไว้ว่า “ พระเจดีย์บรรจุพระบรมธาตุนี้ พระสละ กิจเจริญวงศ์ ได้ซ่อมแซมเสร็จ พ.ศ. 2524 สิ้นเงิน 98,354 บาท ” ด้านข้างองค์เจดีย์ทางทิศตะวันออกยังมีศาลาก่ออิฐถือปูนหลังเล็ก 1 หลัง ภายในศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืนปางลีลา ศิลปะรัตนโกสินทร์ 1 องค์ และรูปปั้นจำลองของพระครูสละ กิจเจริญวงศ์ ผู้บูรณปฏิสังขรณ์ ด้านหน้าพระเจดีย์บรรจุพระธาตุดังกล่าวเป็นเจดีย์ที่บรรจุอัฐิพระครูสละ กิจเจริญวงศ์ ลักษณะเจดีย์คล้ายคลึงกันกับองค์เจดีย์พระบรมธาตุ ต่างกันแต่เจดีย์องค์นี้ตรงปากกระฆังทำเป็นฐานบัวกลุ่มรองรับ เจดีย์บรรจุพระบรมธาตุ (ไชยวัฒน์ วรเศรษฐรวีตร, 2548)

จิตรกรรมฝาผนังในวิหารวัดประดู่ทรงธรรม มีลักษณะพิเศษกว่าจิตรกรรมแห่งอื่นๆ นอกจากเนื้อหาหลักจะแสดงเรื่องราวพุทธประวัติ ทศชาติชาดกและไตรภูมิเหมือนจิตรกรรมทั่วไป แต่ความแตกต่างที่จิตรกรรมแห่งอื่นไม่มี หรือมีน้อยกว่าอยู่ที่การแสดงรั้วกระบวนทางสถลมารคที่ยาวเหยียดตลอดผนังทั้งด้านซ้ายและด้านขวา นอกจากนี้ผนังด้านหน้าพระประธานยังแสดงภาพการเล่นต่างๆ ของคนไทยในอดีต การใช้สีเป็นระบบอยุธยาตอนปลาย คือ สีดินแดง สีเขียวเทอร์คอยซ์ สีเทาดำ เขียนพื้นผนังด้วยสีขาว ทำให้สันนิษฐานได้ว่าภาพของเดิมเป็นภาพที่เขียนในสมัยอยุธยาแต่ชำรุด ลบเลือน และได้มีการมาเขียนซ่อมใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 4 มีการแก้ไขไปตามสมัย จึงได้เห็นเรื่องราวในสมัยรัชกาลที่ 4 ในภาพค่อนข้างมาก (ประยูร อุลูชาฎะ, 2552)

ภาพที่ 4.3

ภาพดาวเทียมไม่ระบุมาตราส่วนแสดงที่ตั้งของวิหาร วัดประดู่ทรงธรรม

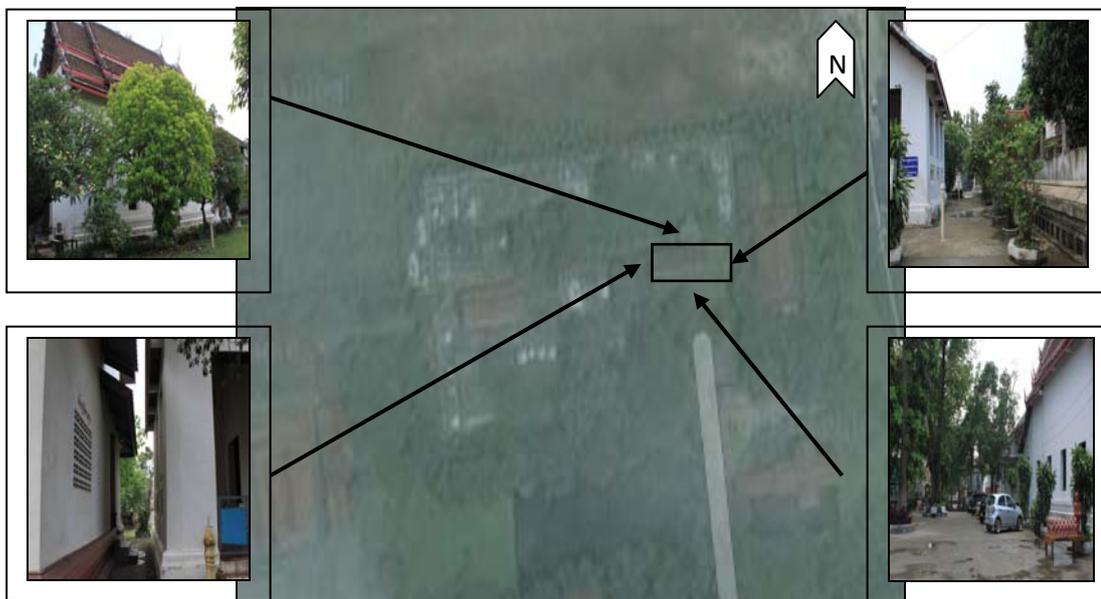

ที่มา : Google Thailand (2554)

สำหรับตัวอาคารวางตัวแนวทิศตะวันออก ทิศตะวันตก พบว่าด้านทิศตะวันออกนั้นเป็นอาณาเขตติดต่อกับกำแพงของ ศาลาปฏิบัติกรรมฐาน มีต้นไม้ปกคลุมทั่วไป ส่วนทางทิศตะวันตกติดต่อกับห้องปฏิบัติกรรมฐาน และ ศาลาพระพุทธรูป ทั้งนี้ทั้งทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกมีการสร้างหลังคายื่นปกคลุมทั้งสองด้าน ทางทิศใต้เป็นลานจอดรถกว้าง เป็นด้านที่ได้รับอิทธิพลจากแสงแดดมาก และทางทิศเหนือเป็นบริเวณที่ติดต่อกับสนามหญ้าโล่งและมีต้นไม้ปลูกใกล้กับตัวอาคาร (ภาพที่ 4.4)

ภาพที่ 4.4

สภาพแวดล้อมโดยรอบพระวิหารวัดประดู่ทรงธรรม

ที่มา : Google Thailand (2554)

4.2 ศาลาการเปรียญ วัดเชิงท่า

วัดเชิงท่าตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลท่าवासูกกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเกาะเมืองริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรี (ภาพที่ 4.5-4.6) ใกล้กับคูไม้ร้องซึ่งเป็นคูเก็บเรือพระที่นั่ง ที่ตั้งวัดนี้อยู่ฝั่งตรงข้ามกับป้อมท้ายสนมและปากคลองท่อ (สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะตำบลท่าवासูกกรี เขต 3, 2552)

โบราณสถานภายในวัดเชิงท่าที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่วนมากชำรุดทรุดโทรม ได้แก่ พระปรางค์ พระอุโบสถ วิหาร เจดีย์ราย ศาลาการเปรียญและหอระฆัง ศาลาการเปรียญเป็นอาคารสร้างใหม่สมัยรัตนโกสินทร์ประมาณรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีลักษณะเป็นอาคารทรงเดียวกับอุโบสถมีความยาวไปตามลำแม่น้ำหันหน้าไปทางทิศตะวันออกกว้าง 11.30 เมตร ยาว 37.12 เมตร ตัวอาคารก่ออิฐถือปูน ยกพื้นสูง บริเวณผนังอาคารเจาะเป็นช่องหน้าต่าง 7 ช่อง ส่วนที่เป็นฐานก่ออิฐถือปูนเป็นช่องตรงกับหน้าต่าง ลักษณะเป็นใต้ถุนโปร่งให้ลมผ่านได้ รูปแบบสถาปัตยกรรมลักษณะนี้ คล้ายกับศาลาการเปรียญ ที่วัด-

ภาพที่ 4.6

ภาพดาวเทียมไม่ระบุมาตราส่วนแสดงแผนผังโดยสังเขปวัดเชิงท่า

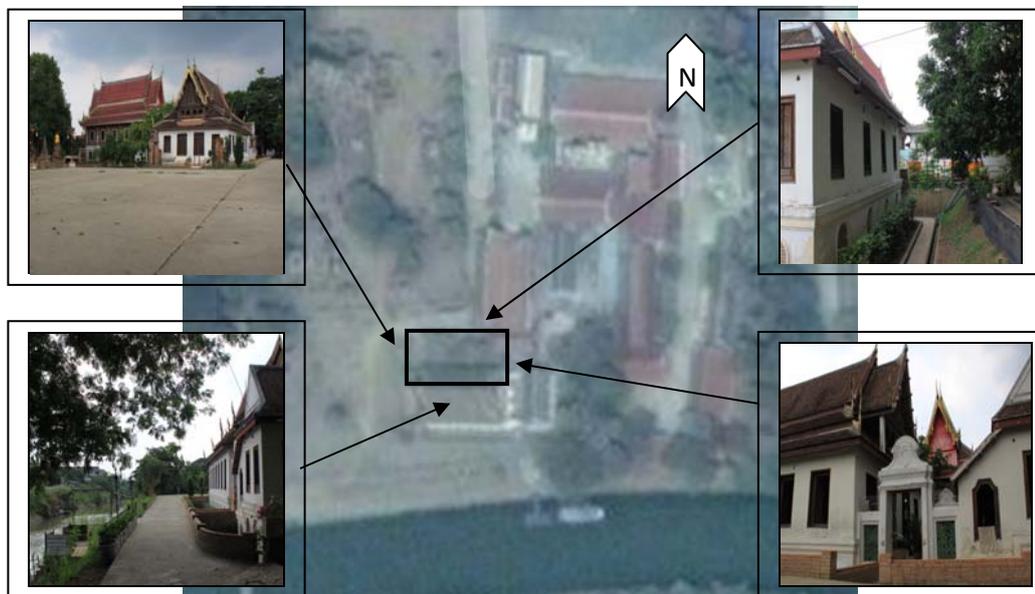

ที่มา : Google Thailand (2554)

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ตัวอาคารทอดตามแนวทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ด้านตะวันออกติดกับเรือนหลังเล็ก ส่วนทิศตะวันตกเป็นลานโถงเทคอนกรีต ด้านทิศใต้ห่างจากลำน้ำลพบุรีสายเดิม ประมาณ 20 เมตร และทิศเหนือติดกับส่วนของอาคารศาลาการเปรียญหลังใหม่ และมีพื้นที่ไม้ใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.7

สภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบศาลาการเปรียญวัดเชิงท่า

ที่มา : Google Thailand (2554)

4.3 ตำแหน่งสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดพุทไธสวรรย์

วัดพุทไธสวรรย์ เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตรงข้ามเกาะเมืองด้านทิศใต้ ในหมู่ที่ 5 ตำบลสำเภาล่ม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ภาพที่ 4.8) วัดพุทไธสวรรย์ สร้างขึ้นโดยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสร้างขึ้นในบริเวณที่ตั้งพลับพลาที่ประทับเมื่อทรงอพยพมาตั้งก่อนสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี สถานที่ตรงนี้มีชื่อปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า ตำบลเวียงเหล็กหรือเวียงเล็ก (สถาบันอยุธยาศึกษา, 2552) เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 สถาปนากรุงศรีอยุธยาถึง พ.ศ. 1896 จึงโปรดให้สร้างวัดพุทไธสวรรย์ขึ้นเป็นพระราชอนุสรณ์ ในการสร้างชาติ ของพระองค์ วัดพุทไธสวรรย์ นอกจาก เป็นวัดที่มีประวัติการก่อสร้างที่มีคุณค่า ยังเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์และบรมวงศานุวงศ์ในรัชกาลต่างๆ สมัยอยุธยาให้ความสำคัญ จึงได้โปรดให้สร้างถาวรวัตถุเพิ่มเติมขึ้น ภายในวัดมีโบราณสถานหลายอย่าง เช่น ปรางค์ประธาน เป็นสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักสำคัญของวัด เป็นอาคารประธานในบริเวณพุทธาวาส ซึ่งแนวกำแพงเขตพุทธาวาส กว้าง 92 เมตร

ยาว 192 เมตร สร้างมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ด้านหน้าหันไปทางทิศตะวันออก มีมณฑปตั้งอยู่บนฐานไพทีขนาดด้านใต้และด้านเหนือด้านละ 1 หลัง มีระเบียงคดล้อมรอบกลุ่มอาคารประธาน พระวิหารหลวงกว้าง 16 เมตร ยาว 48 เมตร ตั้งอยู่ทางด้านหน้า พระอุโบสถอยู่ด้านหลัง โดยมีแกนกลางตามยาวของอาคารอยู่ในแนวเดียวกันกับพระตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ภาพที่ 4.9) (ไชยวัฒน์ วรเศรษฐรวัตต, 2548; สถาบันอยุธยาศึกษา, 2552)

พระตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เป็นอาคารที่อยู่นอกเขตพุทธาวาส ด้านทิศตะวันตก ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีใช้เป็นกุฏิของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ซึ่งเป็นพระสังฆราชฝ่ายซ้ายคู่กับสมเด็จพระวันรัตน์วัดป่าแก้ว (วัดใหญ่ชัยมงคล) พระสังฆราชฝ่ายขวา พระตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เป็นอาคาร 2 ชั้น กว้างประมาณ 5.7 เมตร ยาวประมาณ 18.3 เมตร ฐานอาคารมีลักษณะโค้งแบบท้องเรือสำเภา ช่องหน้าต่างและประตูทุกช่องมีลักษณะพิเศษ คือ ทำเป็นโค้งยอดแหลมตามลักษณะสถาปัตยกรรมที่นิยมกันในสมัยอยุธยาตอนปลาย ผนังชั้นบนทั้งสี่ด้านเขียนภาพจิตรกรรม

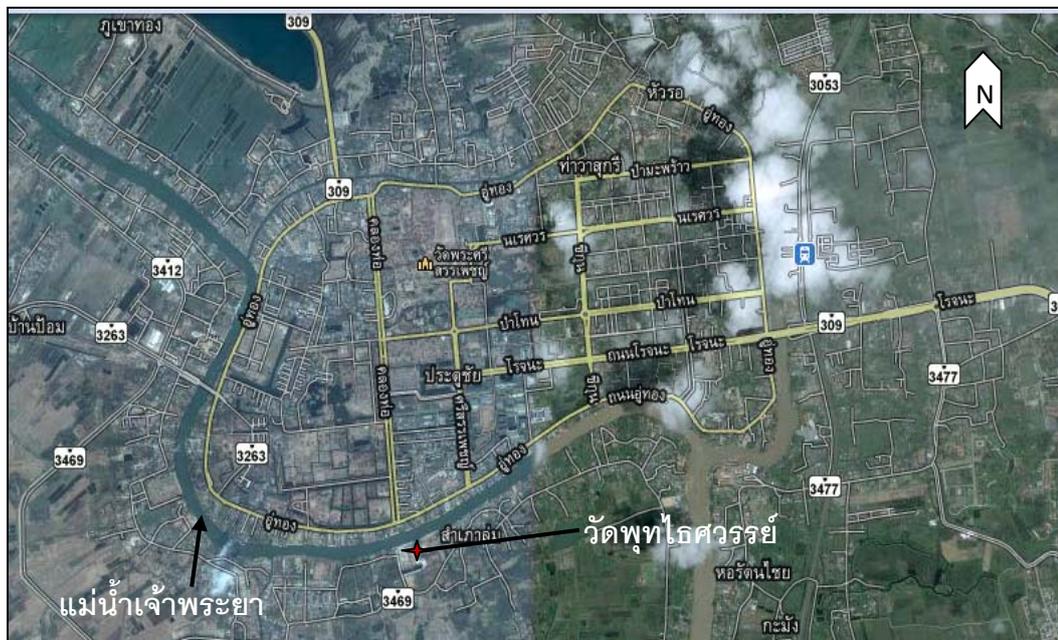
ผนังด้านทิศตะวันออกเป็นภาพประวัติสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เสด็จไปลังกา และได้พบกับพระพุทธทศตเถระกลางทะเล ภาพขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค เพื่อเสด็จไปนมัสการพระพุทธบาท และภาพพระเจดีย์ที่มีมนุษย์และเทพมาชุมนุมสักการะบูชา

ผนังด้านทิศตะวันตกเป็นภาพเรื่องทศชาติชาดก ผนังด้านทิศเหนือเป็นภาพเรื่องไตรภูมิ ผนังด้านทิศใต้ช่วงบนเป็นภาพमारผจญ ช่วงรองลงมาเป็นภาพพระสาวก ส่วนช่วงล่างเป็นภาพเรื่องรามเกียรติ์และหลังบานประตูและหน้าต่างเป็นภาพเขียนสีทวารบาลเป็นภาพชาวต่างประเทศ 12 ภาษา (สถาบันอยุธยาศึกษา, 2552) อาริรัตน์ ชีวะพฤษช์ (2552) กล่าวว่า จิตรกรรมฝาผนังภายในพระตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ จัดเป็นจิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ประมาณ พ.ศ. 2231–2245 ตรงกับรัชกาลสมเด็จพระเพทราชา ลักษณะจิตรกรรมเป็นภาพเขียนสีฝุ่น มีวรรณเป็นสีพูนรงค์แต่เข้มคล้ำ ไข่เส้นที่เรียบง่าย นิยมใช้สีแท้และเขียนสีบาง การวางองค์ประกอบของภาพเป็นลักษณะการเขียนภาพเล่าเรื่อง โดยกระจายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ไปทั่วทุกผนัง ไม่เรียงตามลำดับเหตุการณ์ แต่จัดเป็นตามสถานที่เกิดเหตุ ไข่เส้นสีเทาในการแบ่งภาพ

ตำหนักสมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าทางศาสนาและประวัติศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นสถานที่ ที่สถิตของพระเถระชั้นผู้ใหญ่ในสมัยอยุธยา มีลักษณะการก่อสร้างและภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้ทราบถึงความสามารถของช่างไทยในอดีตว่ามีศิลปะในการก่อสร้างสูง มีเทคนิค และวิธีการในการออกแบบเฉพาะพิเศษ กรมศิลปากรได้ทราบถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการบูรณะซ่อมแซมอยู่เป็นระยะ ตำหนักสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้รับบูรณะจากกรมศิลปากรเมื่อ พ.ศ. 2512 และได้ดำเนินการบูรณะทั้งวัดพุทไธศวรรย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2540 (สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2552) แต่ปัจจุบันตำหนักสมเด็จพระพุฒาจารย์อยู่ในสภาพค่อนข้างทรุดโทรม ภาพจิตรกรรมฝาผนังอยู่ในสภาพเลือนรางไม่ชัดเจน เพราะไม่ได้รับการดูแล หรือการบูรณะซ่อมแซมเป็นระยะเวลานานแล้ว ซึ่งแสดงลักษณะตำหนักสมเด็จพระพุฒาจารย์ในภาพที่ 4.9

ภาพที่ 4.8

ภาพดาวเทียมไม่ระบุมาตราส่วนแสดงที่ตั้งวัดพุทไธศวรรย์

ที่มา : Google Thailand (2554)

ภาพที่ 4.9
 ภาพดาวเทียมไม่ระบุมาตราส่วนแสดงที่ตั้ง
 ตำนกสมเด็จพะพุทธโฆษาจารย์

ที่มา : Google Thailand (2554)

สำหรับตัวอาคารตำหนักสมเด็จพะพุทธโฆษาจารย์ ทอดตัวอยู่ในแนวทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเอียงไปจากสภาพที่นิยม คือแนวทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ทั้งนี้เนื่องจากความจำเป็นในการปลูกสร้างอาคารให้หันหน้าสู่ลำน้ำ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ หันไปทางแม่น้ำเจ้าพระยาโดยตัวอาคารสร้างห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ 50 เมตร และทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ติดกับกลุ่มอาคารกุฏิสงฆ์ ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ขนาดใหญ่ปกคลุมทั่วบริเวณ ด้านตะวันตกเฉียงใต้เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากแสงแดดค่อนข้างมากเพราะเป็นบริเวณที่ไม่มีต้นไม้ปกคลุม และมีปัญหามลพิษ เช่น มีสายไฟพาดผ่าน มีสิ่งของต่างๆ วางอย่างไม่เป็นระเบียบ (ภาพที่ 4.10)

ภาพที่ 4.10

สภาพแวดล้อมโดยรอบตึกสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

ที่มา : Google Thailand (2554)